

ZARZĄDZENIE

Dnia 6 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

zarządza:

1. nie stwierdzić podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt III K [...], w sprawie skazanego W. K.;
2. zwrócić skazanemu uiszczoną opłatę od wniosku w kwocie 150 (sto pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego W. K. skierował do Sądu Najwyższego wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt III K [...].

Jako podstawę złożenia wniosku o wznowienie wskazano przepis art. 540 §1 pkt 2. lit. a k.p.k., podnosząc, że w sprawie po wydaniu prawomocnego orzeczenia ujawnił się nowy dowód z dokumentu, a to decyzja administracyjna Wojewody [...] z dnia 16 lutego 2022 r. o znaku [...], która potwierdzała utratę z mocy prawa przez oskarżonego z dniem 24 maja 1988 r. obywatelstwa polskiego wobec uzyskania z tym dniem obywatelstwa niemieckiego. W konsekwencji zdaniem obrońcy, oskarżony w momencie orzekania w zakresie przypisanych mu czynów oszustwa nie podlegał karze.

Kierując się dyrektywą określoną w art. 118 § 1 k.p.k., zgodnie z którą znaczenie czynności procesowej ocenia się nie według jej oznaczenia, lecz treści złożonego oświadczenia, dokonaną przez obrońcę skazanego czynność potraktować należało – w myśl art. 9 § 2 k.p.k. – jako wniosek sygnalizujący wystąpienie podstawy do wznowienia z urzędu postępowania zakończonych wymienionym wyżej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...].

Jedyną podnoszoną we wniosku okolicznością, która miała się ujawnić po prawomocnym zakończeniu postępowania, mającą świadczyć o wadliwości skazania W. K. jest wydanie przez Wojewodę [...] na wniosek skazanego decyzji z dnia 16 lutego 2022 r. potwierdzającej utratę przez niego obywatelstwa polskiego – na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim – z dniem nabycia obywatelstwa niemieckiego, tj. z dniem 24 maja 1988 r. Z racji charakteru tej okoliczności jej wystąpienie mogłoby być wiązane wyłącznie z negatywną przesłanką procesową określoną w art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. i ujętą w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. jako tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza. Zgodnie z treścią art. 542 § 3 k.p.k. uchybienia określonego w art. 439 § 1 k.p.k. może stanowić podstawę wznowienia tylko z urzędu. Niczego w odczytaniu treści złożonego wniosku nie zmienia argumentacja przedstawiona w jego obszernym uzasadnieniu, kontestująca ustalenia faktyczne stanowiące podstawę odpowiedzialności skazanego i zastosowaną przez orzekające w jego sprawie sądy wykładnię prawa. Z punktu widzenia istoty postępowania wznowieniowego argumentacja ta jest bezprzedmiotowa. Przypomnieć trzeba, że postępowanie prowadzone w oparciu o przepisy rozdziału 56 k.p.k. nie polega na ponownej kontroli zapadłych w sprawie orzeczeń pod kątem ich zgodności z przepisami prawa materialnego oraz procesowego. Sąd w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku, czy też oceny zasadności orzeczenia sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej, ale jest wyłącznie uprawniony zbadać, czy ujawniły się nowe fakty lub dowody, wskazujące na znaczne prawdopodobieństwo błędności tego wyroku skazującego.

Za nieskuteczne i jak się wydaje służące jedynie nadaniu podnoszonej okoliczności pozorów podstawy wznowienia postępowania na wniosek uznać należy odwoływanie się w złożonym piśmie do niepodlegania skazanego jako cudzoziemca karze. Wywód wniosku ma w tym zakresie charakter dywagacji niemających normatywnego oparcia (art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k.) i nie jest zresztą konsekwentny. Autor wniosku twierdzi przecież jednocześnie, że „postępowanie powinno zostać wznowione, ponieważ w sprawie wyszedł na jaw nowy dowód z dokumentu dowodzący okoliczności istotnej dla sprawy, a to braku podlegania jurysdykcji sądów polskich”.

Analiza akt sprawy nie pozwala na stwierdzenie, że powyższa okoliczność, mająca stanowić o wystąpieniu w prawomocnie zakończonym postępowaniu uchybienia z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., ujawniła się dopiero w chwili obecnej. Uzyskanie przez W. K. obywatelstwa niemieckiego, skutkujące z mocy obowiązującego w tym czasie prawa (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim) utratą obywatelstwa polskiego nie było kwestią dotychczas nieznaną orzekającym w sprawie skazanego sądom. Wystarczy zauważyć, że już w pierwszym zdaniu uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji stwierdzono, że oskarżony jest obywatelem Niemiec, a fakt utraty przez niego obywatelstwa polskiego w 1988 r. wynika wprost z powołanego przez Sąd Okręgowy dokumentu znajdującego się na k. 5253 akt sprawy. Co więcej, kwestia ta była podniesiona w kasacji wywiezionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...] w ramach zarzutu obrazy art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k. art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. (k. 6190-6199 akt sprawy III K [...]), była poruszana w odpowiedzi prokuratora na kasację (k. 6207-62016) i stanowiła przedmiot złożonego na etapie postępowania kasacyjnego wniosku dowodowego obrońcy, którego tezą była utrata przez skazanego obywatelstwa polskiego z mocy prawa z chwilą nabycia obywatelstwa Republiki Federalnej Niemiec w dniu 24 maja 1988 r. (k. 6223 i k. 6230). Powyższe powoduje, że w realiach procesowych niniejszej sprawy rozstrzygnięcie w kwestii wznowienia postępowania z przyczyny sygnalizowanej przez obrońcę skazanego jest niedopuszczalne.

Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie postępowania nie może nastąpić z przyczyn wymienionych w § 3 tego przepisu, tj. z powodu uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w art. 439 § 1 k.p.k., jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji.

Taka właśnie sytuacja zachodzi w sprawie skazanego. Sąd Najwyższy, oddalając postanowieniem z dnia 14 września 2021 r., sygn. akt V KK 376/21, kasację wniesioną na korzyść skazanego jako oczywiście bezzasadną, uznał, że orzeczenie kończące prawomocnie postępowanie, którego wznowienia skazany oczekuje, nie było dotknięte uchybieniem określonym w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 8 k.p.k. Zostało to w sposób jednoznaczny wyrażone w uzasadnieniu wymienionego postanowienia, w którym odwołując się do ustalonego miejsca popełnienia przestępstwa oraz reguł odpowiedzialności cudzoziemca stwierdzono, iż: „Pogląd o braku podsądności polskim sądom karnym z uwagi na utracenie w swoim czasie przez W. K. obywatelstwa polskiego oraz podjęcie przez niego działań zakwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. na terenie obcego państwa wymagał zdecydowanej krytyki. Dość przypomnieć, że zgodnie z przyjętą w art. 6 § 2 k.k. koncepcją tzw. wielomiejscowości przestępstwo może zostać popełnione w kilku miejscach (in concreto ustalono, że skazany dopuścił się oszustwa ciągłego „w różnych miejscowościach na terenie Szwajcarii oraz w W.”) oraz że – i to było najważniejsze i przesądzające – w myśl wyrażonej w art. 110 § 2 k.k. tzw. zasady odpowiedzialności zastępczej, w przypadku popełnienia przez cudzoziemca za granicą czynu zabronionego innego niż wskazany w § 1 stosowanie polskiej ustawy karnej uzależnione jest od trzech warunków: po pierwsze – polska ustawa musi przewidywać zagrożenie karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata; po drugie – sprawca przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; po trzecie – nie zapadło postanowienie o jego wydaniu; wszystkie wskazane tu przesłanki – co w istocie nie budzi wątpliwości – w niniejszej sprawie zaistniały. W tej sytuacji nie sposób mówić o naruszeniu ani zasady narodowości podmiotowej (art. 109 k.k.), ani zasady narodowości przedmiotowej obostrzonej (art. 112 k.k.)”.

Kierując się wskazanymi powodami zarządzić należało jak na wstępie. Choć stwierdzenie braku sygnalizowanego przez stronę uchybienia nie wymaga wydania

w tym przedmiocie orzeczenia i wystarczającym jest poinformowanie strony o niestwierdzeniu podstaw wznowienia postępowania z urzędu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05), to ze względu na charakter pisma procesowego, w ramach którego dokonano sygnalizacji, za celowe uznano podjęcie tej decyzji w formie niezaskarżalnego zarządzenia.

Wobec tego, że wniosek sygnalizacyjny nie podlega opłacie, należało zarządzić zwrot uiszczonej przy jego złożeniu opłaty.

[as]